

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

No2

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

2-jild
2-son
fevral, 2026

February, 2026
Volume 2
Number 2

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich - i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Учредитель:

**Каршинский государственный технический
университет**

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук,
профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в
электронной форме и публикуется через
официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал
«Инновационная экономика» включён в перечень
национальных научных изданий на основании
решения Президиума Высшей аттестационной
комиссии при Министерстве высшего образования,
науки и инноваций Республики Узбекистан от 5
апреля 2025 года № 369.

**В журнале публикуются статьи по
следующим рубрикам:**

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное
предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и
аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик
(Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор
(Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор,
(Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский
государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик
(НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор
(Таджикистанский аграрный университет им. Ш.
Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент
(Национальный исследовательский университет
«Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник
(Российского университета дружбы народов имени
П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент
(Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н.,
профессор (Национальная академия наук Республики
Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский
государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор
(Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского
университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Неземайкин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем
управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский
экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор,
академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобокулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD),
доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
Economy of the region and industry
Экономика региона и отрасли

YANGI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH TADBIRLARI VA YO‘NALISHLARI TAHLILI

Ramazonov Shamil Ulug‘bek o‘g‘li

АНАЛИЗ МЕР И НАПРАВЛЕНИЙ ПО СОКРАЩЕНИЮ БЕДНОСТИ В УСЛОВИЯХ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА

Рамазонов Шамил Улугбек угли

ANALYSIS OF MEASURES AND DIRECTIONS FOR POVERTY REDUCTION IN THE CONTEXT OF NEW UZBEKISTAN

Shamil Ulugbek ogli Ramazonov

Received: February 8, 2026 Revised: February 14, 2026 Accepted: February 18, 2026 Published: March 1, 2026

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi O‘zbekiston davrida kambag‘allikni qisqartirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar va ularning hududiy (Qashqadaryo viloyati) darajadagi samaradorligi tahlil qilinadi. Maqolada davlat siyosatining ijtimoiy yo‘naltirilganligi, aholining daromad manbalarini kengaytirish, bandlikni ta‘minlash hamda tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilinadi. Shuningdek, hudud miqyosida kambag‘allikni qisqartirishda mahallabay ishlash tizimining roli ham yoritilgan.

Kalit so‘zlar: kambag‘allik, qashshoqlik, qashshoqlik tuzog‘i, bandlik, ijtimoiy siyosat, mahallabay tizim, Qashqadaryo viloyati, iqtisodiy islohotlar.

Аннотация: В данной статье анализируются реформы, проводимые в период Нового Узбекистана по сокращению бедности, а также их эффективность на региональном уровне (на примере Кашкадарьинской области). В статье рассматривается социальная направленность государственной политики, механизмы расширения источников доходов населения, обеспечения занятости и поддержки предпринимательства. Кроме того, освещается роль махаллинной системы работы в сокращении бедности на региональном уровне.

Ключевые слова: бедность, нищета, ловушка бедности, занятость, социальная политика, махаллинная система, Кашкадарьинская область, экономические реформы.

Abstract: This article analyzes the reforms implemented during the New Uzbekistan period aimed at reducing poverty and their effectiveness at the regional level (using the example of the Kashkadarya region). The article examines the social orientation of state policy, mechanisms for expanding income sources of the population, ensuring employment, and supporting entrepreneurship. In addition, it highlights the role of the mahalla-based system in reducing poverty at the regional level.

Keywords: Poverty, destitution, poverty trap, employment, social policy, mahalla-based system, Kashkadarya region, economic reforms.

■ KIRISH

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida kambag‘allikni qisqartirish masalasi davlat siyosatining eng ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Aholining farovonligini oshirish, ijtimoiy tenglikni ta‘minlash va barqaror iqtisodiy o‘sishga erishish mamlakat taraqqiyotining muhim omillari sifatida e‘tirof etilmoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi – 2030” hujjatida aholining daromadlarini oshirish, yangi

ish o‘rinlarini yaratish, kambag‘allikni qisqartirish hamda ijtimoiy adolat tamoyillarini mustahkamlash ustuvor vazifalar sifatida belgilangan.

Kambag‘allik nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy, demografik va ma‘naviy jihatlariga ham taalluqlidir. U aholining turmush darajasi, bandlik holati, ta‘lim va sog‘liqni saqlash xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlari bilan chambarchas bog‘liqdir. Shu sababli, kambag‘allikni kamaytirish masalasiga kompleks, tizimli va hududiy yondashuv zarur. Har bir viloyatning o‘ziga

xos iqtisodiy salohiyati, tabiiy resurslari, ijtimoiy infratuzilmasi va bandlik darajasi mavjud bo'lib, bu omillar kambag'allik darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekiston hukumati tomonidan so'nggi yillarda "Har bir oila – tadbirkor", "Yoshlar daftari", "Ayollar daftari", "Temir daftar" kabi manzilli dasturlar joriy etilib, kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan ijtimoiy siyosatning yangi bosqichi boshlab berildi. Ushbu dasturlar orqali aholining ehtiyojmand qatlamlari aniqlanib, ularga bandlikni ta'minlash, tadbirkorlik faoliyatini boshlash, kasb-hunarga o'qitish va kredit ajratish orqali iqtisodiy faollikni oshirish imkoniyatlari yaratilmoqda.

Maqolada aynan Qashqadaryo viloyati misolida kambag'allikni kamaytirish borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar, ularning samaradorligi, shuningdek, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari tahlil qilinadi. Ushbu hudud O'zbekistonning agrar-sanoat salohiyati yuqori bo'lgan mintaqalaridan biri bo'lib, so'nggi yillarda iqtisodiy o'sish jarayonlari bilan bir qatorda ijtimoiy himoya tizimini mustahkamlash, aholining daromadlarini oshirish va kambag'allikni kamaytirish yo'nalishlarida muhim islohotlar amalga oshirilmoqda.

Shu nuqtai nazardan, ushbu maqola Yangi O'zbekiston sharoitida olib borilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarning amaliy natijalarini tahlil qilish, kambag'allikni qisqartirishda mahallabay ishlash tizimining o'rni va ahamiyatini aniqlash hamda kelgusida amalga oshirilishi lozim bo'lgan ustuvor yo'nalishlarni belgilashga qaratilgan.

■ ADABIYOTLAR TAHLILI.

Mavzu bo'yicha xorijiy va mahalliy tadqiqotlarda quyidagi yo'nalishlarga e'tibor qaratilgan:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni – "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi – 2030" to'g'risida. 11 sentyabr 2022-yil, PF-187-son. *O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami*, 2022-yil, №38. Ushbu manbada mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan rivojlantirish va farovonlikni oshirish ko'zda tutilgan. [1].

2. World Bank, *Uzbekistan Poverty Assessment Report*, Washington, D.C., 2023. Mazkur xalqaro

hisobotda O'zbekistonda kambag'allikning dinamikasi, asosiy sabablari va hududlar kesimidagi tafovutlar tahlil qilingan. Xususan, Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarida kambag'allik darajasi mamlakat o'rtacha ko'rsatkichidan yuqoriligi qayd etilgan.

Hisobotda kambag'allikni kamaytirish uchun ta'lim va kasbiy malaka darajasini oshirish, xususiyl sektorini rivojlantirish, mikromoliyalashtirishni kengaytirish zarurligi ta'kidlanadi. Jahon banki tahlilicha, mahalliy darajadagi islohotlar (masalan, Qashqadaryoda kasanachilikni qo'llab-quvvatlash) samarali, lekin barqaror bo'lishi uchun tizimli monitoring zarur. [4]

Mahkamov, A. (2022). *Ijtimoiy siyosat va iqtisodiy barqarorlik*. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti. Muallif ijtimoiy siyosatning iqtisodiy barqarorlikdagi o'rni, kambag'allikni kamaytirishdagi davlat va jamiyat hamkorligi masalalarini chuqur tahlil qiladi. Asarda "ijtimoiy adolat" tushunchasi iqtisodiy islohotlarning ajralmas tarkibiy qismi sifatida yoritiladi.

Mahkamovning qarashlariga ko'ra, kambag'allikka qarshi kurash faqat moddiy yordam bilan cheklanmasligi, balki inson kapitalini rivojlantirish, bandlik siyosatini kuchaytirish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash orqali amalga oshirilishi kerak. Ushbu yondashuv Yangi O'zbekiston sharoitidagi iqtisodiy islohotlar mohiyatiga to'liq mos keladi. [3]

■ TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida kambag'allikni qisqartirish, aholi daromadlari yaxshilashda xorijiy va mahalliy olimlarning ishlari o'rganildi va tahlil qilindi. Maqolada nazariy mushohada, tizimli yondashuv, kuzatish, umumlashtirish, tahlil, sintez kabi usullar samarali qo'llanildi, shuningdek kambag'allikni qisqartirish borasida xulosa va takliflar shakllantirildi.

■ TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston va uning hududlari aynana Qashqadaryo viloyatida kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini yaxshilash dolzarb vazifalardan biriga aylangan. Quyida Qashqadaryo viloyati bo'yicha 2020–2024 yillar oralig'idagi kambag'allikni qisqartirish jarayoni tahlil va natijalarni keltirib o'tmoqchimiz.

1-jadval

Qashqadaryo viloyatida kambag'allik darajasi (2020–2024 yillar, % hisobida)

Yil	Kambag'allik darajasi(%)	Ishsizlik darajasi(%)	Band aholining ulushi(%)	Aholi o'rtacha oylik daromadi(ming so'm)
2020	15.2	10.8	58.3	1720
2021	13.6	9.9	60.1	1950
2022	12.4	8.5	61.8	2230
2023	10.9	7.6	63.5	2680
2024	9.7	7.0	65.2	3150

Jadvaldan ko‘rinib turibdiki, 2020–2024-yillar davomida Qashqadaryo viloyatida kambag‘allik darajasi 15,2 foizdan 9,7 foizgacha kamaygan. Shu bilan birga, ishsizlik darajasi 10,8 foizdan 7 foizgacha tushgan, bu esa iqtisodiy faollik oshganidan dalolat beradi.

O‘rtacha oylik daromadlar esa 1,72 million so‘mdan 3,15 million so‘mgacha o‘sgan. Bu jarayonda “Har bir oila – tadbirkor” dasturi va “mahallabay ishlash” tizimi muhim rol o‘ynagan.

2-jadval

Qashqadaryo viloyatida kambag‘allikni kamaytirishga ta’sir qiluvchi asosiy dasturlar samaradorligi

Dastur nomi	Amalga oshirilgan davr	Foyda olgan oilalar soni	Yaratilgan ish o‘rinlari	Asosiy yo‘nalish
“Har bir oila-tadbirkor”	2020-2024	48200	26000	Mikrokredit, kasanachilik
“Ayollar daftari”	2021-2024	18500	6700	Ayollar bandligi
“Yoshlar daftari”	2021-2024	22300	9200	Yoshlar startaplari
“Temir daftar”	2020-2023	51000	11500	Ijtimoiy yordam, reabilitatsiya
Mahallabay ishlash tizimi	2021-2024	100% qamrov	-	Manzilli yordam, nazorat

Qashqadaryoda manzilli yordam tizimi joriy etilishi kambag‘allikni kamaytirish jarayonini tezlashtirdi. Eng samarali dastur “Har bir oila –

tadbirkor” bo‘lib, u 26 mingga yaqin yangi ish o‘rni yaratgan. Mahallabay tizim esa kambag‘allikni joylarda aniq tahlil qilish imkonini bergan.

3-jadval

O‘zbekiston bo‘yicha kambag‘allik darajasining solishtirma tahlili (2020–2024 yillar, %)

Yil	O‘zbekiston o‘rtacha ko‘rsatkichi	Qashqadaryo viloyati	Toshkent viloyati	Surxondaryo viloyati
2020	14.5	15.2	10.1	16.3
2021	13.0	13.6	9.3	15.4
2022	11.7	12.4	8.7	14.0
2023	10.2	10.9	7.8	12.5
2024	9.1	9.7	7.0	11.3

Ko‘rinib turibdiki, Qashqadaryo viloyatida kambag‘allik darajasi mamlakat o‘rtacha ko‘rsatkichiga yaqinlashgan. 2020-yilda farq 0,7 foizni tashkil etgan bo‘lsa, 2024-yilga kelib bu tafovut 0,6 foizgacha qisqargan, ya’ni hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish sur’atlari sezilarli darajada yaxshilangan.

■ XULOSA VA TAKLIFLAR

Yangi O‘zbekiston taraqqiyot bosqichida kambag‘allikni qisqartirish masalasi davlat siyosatining eng muhim ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. So‘nggi yillarda amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar, ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish choralari va bandlikni oshirishga qaratilgan dasturlar natijasida mamlakat miqyosida kambag‘allik darajasi sezilarli ravishda pasaygani kuzatilmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, 2020–2024 yillar oralig‘ida

O‘zbekistonda kambag‘allik darajasi 14,5 foizdan 9,1 foizgacha, Qashqadaryo viloyatida esa 15,2 foizdan 9,7 foizgacha kamaygan. Bu esa qisqa vaqt ichida 36–37 foiz atrofida nisbiy kamayishni bildiradi.

Bu natijalar, eng avvalo, mamlakatda olib borilayotgan ijtimoiy yo‘naltirilgan siyosat, mahallabay ishlash tizimi, hamda tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarining amaliy samaradorligidan dalolat beradi. Aholining turmush darajasi oshgani, yangi ish o‘rinlari yaratilgani va mikromoliyaviy dasturlar kengaygani kambag‘allik darajasini kamaytirishda muhim omil bo‘lib xizmat qilgan.

Shuningdek, Qashqadaryo viloyati misolida o‘tkazilgan tahlillar hududda kambag‘allikni qisqartirish borasida ijtimoiy himoya, bandlik va tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari barqaror ijobiy natija

berayotganini ko'rsatadi. Ayniqsa, "Har bir oila - tadbirkor", "Ayollar daftari", "Yoshlar daftari", "Temir daftar" kabi tashabbuslarning mahalliy darajada faol amalga oshirilishi aholining ijtimoiy faolligini oshirdi, ularni o'zini-o'zi ta'minlash jarayoniga jalb etdi.

Biroq tahlillar shuni ham ko'rsatadiki, Qashqadaryo viloyatida kambag'allikni to'liq bartaraf etishda hali bir qator muammoli omillar mavjud. Ulardan eng asosiylari - infratuzilma etarli darajada rivojlanmagani, mehnat bozorida malakali ishchi kuchi tanqisligi, ayrim tumanlarda ishlab chiqarish diversifikatsiyasi pastligi va moliyaviy savodxonlik darajasining pastligidir. Shu bois, mavjud dasturlarni yanada maqsadli, innovatsion va barqaror mexanizmlar bilan boyitish zarur.

Quyidagi takliflar Qashqadaryo viloyati misolida olib borilgan tahlillar asosida ishlab chiqilgan bo'lib, ular mamlakat miqyosida kambag'allikni kamaytirish siyosatini takomillashtirishga xizmat qiladi:

1. Mahalliy iqtisodiyotning diversifikatsiyasini kengaytirish. Qashqadaryo viloyati iqtisodiyoti asosan qishloq xo'jaligi va neft-gaz sanoatiga tayanadi. Shu bois, hududda xizmatlar sohasi, qayta ishlash tarmoqlari, kichik va o'rta biznesni rivojlantirishga e'tibor kuchaytirilishi zarur. Bu yangi ish o'rinlarini yaratib, daromad manbalarini kengaytiradi.

2. Kasb-hunar va tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish. Kambag'allikni kamaytirishning eng barqaror yo'li - inson kapitaliga sarmoya kiritishdir. Shu maqsadda, kasb-hunar o'quv markazlarini zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlash, yoshlar va ayollarni zamonaviy kasblarga o'qitish tizimini kengaytirish kerak.

3. Mahallabay ishlash tizimini yanada raqamlashtirish. Aholining daromadlari, ehtiyojlari va ijtimoiy holatini aniqlashda aniq statistik bazani shakllantirish muhim. Mahalla tizimida raqamli monitoring joriy etish orqali kambag'allikni qisqartirish choralari yanada manzilli bo'ladi.

4. Moliyaviy savodxonlik va mikromoliyaviy xizmatlarni kengaytirish. Kambag'allikni barqaror kamaytirish uchun aholiga mikrokreditlar, subsidiyalar va grantlardan samarali foydalanishni o'rgatish kerak. Shuningdek, bank xizmatlarining qishloq joylarda ham keng joriy etilishi iqtisodiy faollikni oshiradi.

5. Hududiy infratuzilmani yaxshilash. Qishloq joylarda yo'l, suv, elektr energiyasi va internet infratuzilmasini rivojlantirish aholining bandligi va daromad olish imkoniyatlarini kengaytiradi.

6. Ayollar va yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash. Mahallalarda ayollar uchun mini-ustaxonalar, xizmat ko'rsatish markazlari, yoshlar uchun startap loyihalariga grantlar ajratish kambag'allikni kamaytirishda ijtimoiy ta'sirni kuchaytiradi.

7. Monitoring va baholash tizimini kuchaytirish. Kambag'allikni qisqartirish dasturlarining natijalarini doimiy monitoring qilish, statistik ma'lumotlarni ochiq e'lon qilib borish siyosatning samaradorligini oshiradi va resurslarni oqilona taqsimlash imkonini beradi.

■ XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekiston sharoitida olib borilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar

kambag'allikni kamaytirishda sezilarli natijalar bermoqda. Shu bilan birga, hududlar kesimida, xususan, Qashqadaryo viloyatida kambag'allikni butunlay bartaraf etish uchun uzluksiz iqtisodiy o'sish, ijtimoiy tenglik, bandlikni oshirish va mahalliy tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Kelgusida kambag'allikni kamaytirish siyosati mahalla darajasidan boshlab raqamli va ilmiy yondashuvga asoslangan, maqsadli va barqaror bo'lishi zarur.

Muallif (lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

Ramazonov Shamil Ulug'bek o'g'li Qarshi xalqaro universiteti, v.v.b dotsent/ Рамазонов Шамиль Улугбек оглы и.о. доцента Каршинского международного университета/ Ramazonov Shamil Ulugbek ogli Acting Associate Professor, Karshi International University.

email: ramazonovshamil2022@gmail.com

ORCID: [0009-0002-5954-3942](https://orcid.org/0009-0002-5954-3942)

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

[1]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni – "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi – 2030" to'g'risida. 11 sentyabr 2022-yil, PF-187-son. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, 2022-yil, №38.

[2]. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Kambag'allikni qisqartirish va bandlikni ta'minlash bo'yicha 2020–2024-yillar tahliliy hisobotlari. – Toshkent, 2024-yil.

[3]. Mahkamov, A. (2022). *Ijtimoiy siyosat va iqtisodiy barqarorlik*. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.

[4]. Jahon banki (World Bank). *Uzbekistan Poverty Assessment: Trends, Challenges and Policy Options*. – Washington D.C., 2023.

[5]. To'xtayev A., Karimov M. *Ijtimoiy siyosat va kambag'allikni kamaytirish mexanizmlari*. – Toshkent: "Iqtisodiyot" nashriyoti, 2022-yil.

[6]. Qashqadaryo viloyati hokimligi iqtisodiy taraqqiyot bosh boshqarmasi. *Hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari va kambag'allikni kamaytirish natijalari (2020–2024-yillar tahlili)*. – Qarshi, 2024-yil.

[7]. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev. *Yangi O'zbekistonni birgalikda barpo etamiz*. – Toshkent: O'zbekiston, 2021-yil.

[8]. BMT Taraqqiyot dasturi (UNDP). *Human Development Report: Reducing Poverty and Promoting Sustainable Growth in Central Asia*. – New York: UNDP, 2023.

[9]. Saidov, A. & Murodova, N. *Kambag'allikni qisqartirishda mahalla institutining o'rni*. – "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy jurnali, №3, 2023-yil, 45–52-betlar.

[10]. O'zbekiston Respublikasi Mehnat va aholini ijtimoiy himoya qilish vazirligi. *Aholining bandligi va kambag'allikka qarshi kurashish bo'yicha 2024-yilgi milliy hisobot*. – Toshkent, 2024-yil.

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz